

בס"ד. ר"ד ש"פ בשלח, י"ג שבט*, ה'תשוי"ב.

— לאחר תפלת מנחה —

בלתי מוגה

א. אודות מעלתה המיוחדת של שרה¹, שבפטירתה נאמר: "ויהיו חיי שרה מאה שנה וגו'" — הקשה בזהר³ "מאי שנא הכא שרה .. מכל נשי דעלמא .. בכלהו לא אתמנון יומין ושנין כמו לשרה, בכלהו לא כתיב פרשתא חדא בלחודהא כמו לשרה", ומבאר, ששרה "נחתת וסלקת"⁴, היינו, שירדה למצרים ואעפ"כ נשארה בשלימותה ובמעלתה וכו', ולכן גדלה מעלתה לגבי שאר אמהות (כולל גם לגבי רבקה שהיתה בגור אצל אבימלך כו', כי, הירידה למצרים היא ירידה גדולה יותר, ולכן מודגש יותר העילוי ד"נחתת וסלקת").

ובהקדמה:

מובן ופשוט שגם שאר האמהות היו בדרגא כזו שאילו היתה אצלן הירידה למצרים היו נשארות בשלימותן ובמעלתן, "נחתת וסלקת", — ויש להביא רא"י לדבר, מזה שאמרו חז"ל⁵ אודות יעל [שנאמר בה (בהפטרה דפרשת השבוע) "מנשים באוהל תבורך", "מאן נשים שבאוהל שרה רבקה רחל ולאה"] שלא נהנתה כו' משום ש"כל טובתן של רשעים אינה אלא רעה אצל צדיקים" — אלא, שאצל שאר האמהות היתה המעלה ד"נחתת וסלקת" רק בכח, ואילו אצל שרה היתה מעלה זו גם בפועל.

[וע"ד מ"ש החיד"א⁶ בנוגע לחיבור השולחן-ערוך, ששלשה מגדולי ישראל היו ראויים לכך, אלא שבפועל זכה בכך הבית-יוסף. — מצד גודל הלמדנות וכו' היו שלשתם ראויים לחבר השו"ע, אלא שאצלם ה"י הדבר רק בכח, ואילו הבית-יוסף — מאיזה טעם שיהי', זכה הוא לחיבור השו"ע בפועל].

(3) ח"א קכא, סע"ב ואילך. וראה גם תו"מ סה"מ חשון ע' רעז ואילך. וש"נ.
 (4) שם קכב, ב.
 (5) נזיר כג, ב. וש"נ.
 (6) שופטים ה, כד.
 (7) שה"ג מע' ספרים ערך בית יוסף.

(* יאָרצייט של הרבנית הצדקנית מרת שטערנא שרה נ"ע זי"ע. אם כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
 (1) שמה של הרבנית הצדקנית בעלת היאצ"ט.
 (2) ר"פ חיי שרה.

ב. ונקודת הענין — שתכלית השלימות של כל דבר היא כשבא לידי פועל דוקא.

וענין זה (מעלת הפועל דוקא) מודגש בכללות הבריאה⁸:

א' הטעמים לבריאת והתהוות העולמות — כדאיתא בע"ח בתחלתו ונתבאר בארוכה בהמשך תרס"ו בתחלתו — בכדי שיתגלו שלימות כחותיו כו' מן הכח אל הפועל. ואף שלמעלה אין כח חסר פועל⁹, הרי, זה שאין כח חסר פועל הוא למעלה דוקא, ואילו למטה יש נפק"מ בין הכח להפועל, ובגלל זה היתה ההתהוות בפועל.

וכיון ש"צדיקים דומין לבוראם"¹⁰, ועד"ז צדקניות, "אשת חבר ה"ה כחבר"¹¹ — הרי גם אצלן עיקר המעלה והשלימות היא בבוא הדבר בפועל דוקא.

ובזה גדלה מעלתה של שרה לגבי שאר האמהות — שאצלה הי' הענין ד"נחתת וסלקת" בפועל, ולכן הוסיפה פרשה בתורה, "ויהיו חיי שרה מאה שנה וגו'".

ג. ומזה מובן גם בנוגע ל"בית רבי":

בדברי ימי חייהם של רבותינו נשיאינו לא מצינו (כ"כ¹²) ענין של גלות, ולעומת זאת, ענין של מאסר הי' אצל כל א' מהם. אלא שבזה גופא יש חילוקים — שמאסר הקשור עם סכנת נפשות בפועל ממש, מצינו רק אצל אדמו"ר הזקן וכ"ק מו"ח אדמו"ר.

ואף שבודאי היו גם שאר הרביים עומדים בתוקף וכו' אילו הי' אצלם מאסר הקשור עם סכנת נפשות ממש — הי' רק בכח, ואילו אצל אדמו"ר הזקן וכ"ק מו"ח אדמו"ר הי' זה בפועל.

ובנוגע להרבניות הצדקניות — מצינו מעלה מיוחדת אצל הרבנית הצדקנית בעלת היארצייט, אמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ("די אַלטע רבי'צען") — שעברה כו"כ גלויות, גלות אחר גלות: מליובאוויטש לרסטוב, ואח"כ לפטרבורג, לריגא, לאַטוואָצק, לוואַרשא, ועד לארה"ב.

12) כנראה הכוונה שאצל רובם לא הי' ענין של גלות, שכן, מאז שאדמו"ר האמצעי קבע דירתו בליובאוויטש, ישבו רבותינו נשיאינו בליובאוויטש, עד שאדמו"ר מהורש"ב הוצרך להעתיק לרסטוב, שאז התחילו ה"עשר גלויות שגלתה ליובאוויטש" (ראה גם סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 471). המו"ל.

8) ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 283 ואילך. וש"נ.

9) ראה פרדס שי"א פ"ג. הובא ונתבאר בסהמ"צ להצ"צ מצות האמנת אלקות פ"א. ובכ"מ.

10) רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

11) שבועות ל, ב. וש"נ.

— אל כל מקום שאליו בא כ"ק מו"ח אדמו"ר, נלוותה אליו אמו הרבנית. ולאחרי כל הגליות כו', נשארה במעלתה ובשלימותה עם כל עניני'.

וכאמור, אף שבודאי היו גם שאר הרבניות הצדקניות נשארות במעלתן ובשלימותן אילו היו אצלן עניני גלות, ה"ז רק בכח, ואילו אצל בעלת היאצ"ט היתה מעלה זו בפועל — ע"ד ובדוגמת מעלת שרה לגבי שאר האמהות שאצלה היתה המעלה ד"נחתת וסלקת" בפועל.

